

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาวัยรุ่นใจแตก ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สถาบันหนึ่งที่ถูกเชื่อมโยงถึงปัญหาเหล่านี้มากที่สุดคือสถาบันครอบครัว ส่วนผู้ที่ถูกเชื่อมโยงและถูกกล่าวโทษมากที่สุด คือ “ผู้หญิง” เมื่อมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นและมีการนำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เรามักจะพบข้อความที่สื่อให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ผู้หญิงคือผู้สร้างปัญหา เช่น

“แม่จับยัดกระเป๋าลูก 10 วัน โยนคลองลอยอืดตำรวจ ล่าแม่ใจยักษ์ มือฆาตรกรสงสัย ท้องไร้พ่อจนปัญญาเลี้ยง” (ไทยรัฐ, 13 กันยายน 2545)

“แม่ใจร้าย หอบลูกทิ้งที่หน้ามหา ลัย” (เดลินิวส์, 10 กันยายน 2545)

“จับทารกยัดถังขยะปาภูiharีย-รอดตาย ตร.ปั๊มหัวใจฟื้นกลับมาได้ล่าแม่ใจยักษ์” (เดลินิวส์, 18 ตุลาคม 2546)

“จับแม่ใจยักษ์ทิ้งด.ช. เอเปคที่แท้เมียฝรั่งท้องกับชายชู้อ้างไม่ได้ตั้งใจฆ่า” (ไทยรัฐ, 20 ตุลาคม 2546)

“..ฝีมือของวัยรุ่นใจแตก ที่ชอบรักสนุก ตั้งท้องโดยไม่มีพ่อ เมื่อคลอดออกมาจนปัญญาเลี้ยงดู...” (ไทยรัฐ, 27 มิถุนายน 2546)

“แม่ใจยักษ์ ลงมือโหดปลิดชีพทารกแรกเกิด ตร.สงสัยสาวใจแตกท้องปองโดยไม่ตั้งใจ” (ไทยรัฐ, 7 กรกฎาคม 2547)

“เชือดคอฆ่าทารก 1 เดือนยัดกระเป๋าทิ้งน้ำตร.ล่าสาวใจแตก แม่ใจยักษ์ยังไม่สูญเสียพันธุ์” (ไทยรัฐ, 3 พฤษภาคม 2548)

“ทารกยัดกล่องเผาอำพรางคดี วัยรุ่นใจแตก ทำแท้งรีดลูก ตร.ตามล่าตัว” (เดลินิวส์, 25 ธันวาคม 2549)

“สาวใจแตก ! แฉชีวิตแพะ ทำแท้ง 2 คน” (ไทยรัฐ, 3 พฤษภาคม 2550)

“สลดสาวใจแตกทำแท้ง มารหัวชน กระปองนักเรียนท่อทิ้งขยะ” (เดลินิวส์, 31 สิงหาคม 2550)

แม้เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นต่างกรรม ต่างวาระ แต่การนำเสนอข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ก็ล้วนแต่โยนความผิดทั้งหมดให้แก่ผู้หญิง ทั้งที่การตั้งครรภ์ มิได้เกิดขึ้นจากผู้หญิงฝ่ายเดียว แต่เมื่อเกิดปัญหาการทำแท้ง การทิ้งเด็ก ผู้หญิงกลับถูกมองว่าเป็น “แม่ใจยักษ์” “แม่ใจร้าย” “สาวใจแตก” ฯลฯ ทั้งที่ปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขเยียวยาจากครอบครัว สังคม และที่สำคัญ คือผู้ที่เป็นสามี ควรต้องร่วมกันแก้ไขปัญหที่ร่วมกันสร้างขึ้น

ภาพของผู้หญิงที่ถูกตอกย้ำเมื่อเกิดกรณีเช่นนี้ ยิ่งเป็นการซ้ำเติมความทุกข์ระทมและก่อให้เกิดวิกฤตในชีวิตของผู้หญิงมากขึ้น จากข้อมูลของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระบุว่าจำนวนเด็กอ่อนถูกทอดทิ้งที่รับเข้าสถานสงเคราะห์ของกระทรวง จำนวน 8 แห่ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547-กันยายน 2548 จำนวน 124 คน เฉลี่ยเด็กถูกทอดทิ้งเดือนละ 20-25 ชีวิต สถานที่ที่นำเด็กมาทิ้งมากเป็นอันดับหนึ่งคือที่สาธารณะและอันดับสองคือ โรงพยาบาล จำนวน 1,975 คน (มติชน, 9 มิถุนายน 2548) ขณะเดียวกันข้อมูลมูลนิธิเพื่อนหญิงจากการรวบรวมข่าวเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวจากหนังสือพิมพ์จำนวน 5 ฉบับได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด มติชน และกรุงเทพธุรกิจ ตั้งแต่ปี 2547-2549 พบว่าข่าวทารกกู้กึ่ง จำนวน 180 คน ร้อยละ 33 ของข่าวความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนั้นบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ซึ่งดูแลผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม มีสถิติที่แม่ไม่ประสงค์จะเลี้ยงลูกที่เกิดมาและบ้านพักฉุกเฉินดำเนินการส่งต่อเด็กทารกไปสถานสงเคราะห์ถึงร้อยละ 20-25 ซึ่งนับว่าค่อนข้างสูงมาก สถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) ที่ยังปรากฏอยู่ในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สถานการณ์เด็กที่ถูกทอดทิ้งมีแนวโน้มจะสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าสถิติการทำแท้งเพิ่มมากขึ้น แม้จะไม่มีตัวเลขที่แน่นอนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ปัญหาการทำแท้งยังคงเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม โดยกลุ่มอายุระหว่าง 20-29 เป็นกลุ่มที่ทำแท้งมากที่สุด (กฤตยา อาชวนิจกุล, เสวนา “ท้อง แท้ง ทิ้ง”, 10 กุมภาพันธ์ 2549)

แม้บทบาทของผู้หญิงจะเริ่มเปลี่ยนแปลงและก้าวไปสู่ในพื้นที่สาธารณะมากขึ้นก็ตาม แต่ในด้านสรีระทางเพศผู้หญิงอยู่ในฐานะที่ต้องอุม่ท้อง และให้การอนุบาลตัวอ่อนในครรภ์ ซึ่งในทางสังคมผู้หญิงก็ยังถูกคาดหวังในหน้าที่ “ความเป็นแม่” ว่าเป็นหน้าที่อันยิ่งใหญ่ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ตามธรรมชาติ การเป็นแม่ที่ดี ผู้หญิงที่ดี ต้องเสียสละ ทำทุกอย่างเพื่อลูก ดูแลปกป้องโดยไม่มีเงื่อนไข รับผิดชอบเลี้ยงดูลูกให้เติบโตอย่างใกล้ชิด ไม่ทอดทิ้ง ในขณะเดียวกัน สังคมไทยก็ตีกรอบและให้ความสำคัญของบทบาทชายหญิงต่างกัน ส่งผลต่อความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ว่า ผู้หญิงเป็นผู้รองรับ (passive) ในขณะที่ผู้ชายเป็นผู้ที่ต้องแสดง (active) ทำให้ผู้หญิงไม่กล้าต่อรองหรือเสนอในการใช้เครื่องมือคุมกำเนิด เพราะกลัวถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีหรือ

มีประสบการณ์เรื่องเพศมาก่อน ผลที่ตามมา คือผู้หญิงต้องแบกรับภาระการตั้งท้องและรับผิชอบต่อเด็กที่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิด เมื่อผู้หญิงที่ไม่พร้อมจะเป็นแม่ ทั้งที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือถูกข่มขืนก็ตาม การตัดสินใจทำแท้ง ทอดทิ้งลูก ฆ่าลูก กระทำความรุนแรงต่อเด็กทารกก็มักถูกประณามจากสังคม เนื่องจากประเด็นปัญหาของความเป็นแม่นั้นเชื่อมโยงกับปัญหาความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ซึ่งสังคมได้สร้างมายาคติความเชื่อที่แตกต่างกันของเพศหญิงและเพศชายในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ (Archavanitkul and Havanon, 1993 อ้างถึงใน กฤตยา อาชวนิจกุล, 2537, น. 2)

ถ้าผู้หญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสจนเป็นเหตุให้เกิดการตั้งท้องนอกสมรส สังคมก็เริ่มมอบบทบาทความเป็นแม่โดยธรรมชาติ ส่วนผู้ชายไม่ต้องรับผิดชอบต่อการตั้งครรภ์นอกสมรสของผู้หญิง (วันทนี วาสิกะสิน, 2545, น. 10) ผู้หญิงที่ตั้งท้องนอกสมรส มักถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ทำผิดศีลธรรมจารีตประเพณี สังคมไทยไม่ยอมรับเพราะเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่ว่าผู้หญิงคนนั้นจะอยู่ในชนชั้นหรือสถานภาพใดก็ตาม มักถูกสังคมตั้งคำถามต่าง ๆ นานา จนทำให้ผู้หญิงต้องพยายามหาทางออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหานี้ เช่น ทำแท้งเถื่อน ทอดทิ้งเด็กทารกแรกเกิด รวมถึงการฆ่าเด็กทารกแรกเกิด เมื่อมีการพบศพเด็กทารกหรือตรวจพบสถานที่ทำแท้งเถื่อน ก็มักจะมีการนำเสนอข่าวและพาดหัวข่าวที่เป็นการตัดสินหรือพิพากษาผู้หญิง โดยการนำเสนอของสื่อมวลชนมักจะเสนอภาพความจริงจากเหตุการณ์เป็นจริงเป็นจัง ใช้ภาษาที่ดึงดูดใจ และทำให้เกิดความสนใจ (ถาวร บุญปวัฒน์, 2538, น. 107-123) สื่อจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สร้างภาพตัวแทน (representation) โดยการจัดวางพื้นที่และกำหนดบทบาทของผู้หญิงที่เป็นแม่ว่าเป็นผู้กระทำ เสนอภาพความโหดร้ายของผู้ประสบปัญหาการท้องไม่พร้อมที่กระทำต่อเด็ก เนื้อหาของข่าวที่นำเสนอเรื่องราวปรากฏการณ์ของเด็กที่ถูกทอดทิ้ง ถูกฆ่าอย่างทารุณ มีการเชื่อมโยงเข้ากับพฤติกรรมของผู้หญิงเท่านั้น โดยมักถูกนำเสนอว่าเป็น แม่ใจยักษ์ แม่ใจมาร แม่ทมิฬ แม่ใจอำมหิต แม่ใจร้าย แม่โหด สาวใจแตก วัยรุ่นใจแตก การนำเสนอเช่นนี้เป็นเสมือนการโยนความผิดให้ผู้หญิงคนนั้นเป็นจำเลยของสังคมไปโดยปริยาย

ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นผู้หญิงและเป็นนักสังคมสงเคราะห์มีโอกาสทำงานด้านผู้หญิงและมีประสบการณ์การทำงานในบ้านพักฉุกเฉิน ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ซึ่งถือเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้หญิง ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเพื่อฟื้นฟูร่างกายและจิตใจแก่ผู้หญิงท้องเมื่อไม่พร้อมในทุกเงื่อนไข รวมทั้งจัดหาที่พักพิงชั่วคราว พร้อมทั้งช่วยเหลือดูแลเด็กทารกในกรณีที่แม่อยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมจะเลี้ยงดูลูกชั่วคราว และ/หรือเป็นทางเลือกที่จะยกบุตรให้องค์กรภาคเอกชนที่ทำงานด้านจัดหาพ่อแม่อุปถัมภ์ต่อไป พบว่าผู้หญิงท้องเมื่อไม่พร้อมมักประสบปัญหาจาก สาม

ไม่รับผิดชอบ (ไม่นิยมคุมกำเนิด) มีพฤติกรรมติดการพนัน ดื่มสุรา และติดผู้หญิงอื่น ส่งผลให้สามีขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัวและทอดทิ้งไปมีครอบครัวใหม่ บางรายถึงกับถูกทำร้ายร่างกายทั้งตนเองและลูก ผู้หญิงจึงทนสภาพแบบนี้ไม่ไหว ปัญหาต่อมาที่พบคือผู้หญิงถูกข่มขืนกระทำซ้ำเราจนตั้งครรภ์ โดยบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อบังเกิดเกล้า พ่อเลี้ยง ญาติพี่น้อง ฯลฯ สร้างความกดดันให้ผู้หญิงต้องปกปิดบุคคลในครอบครัว ส่งผลให้ต้องหลบไปทำแท้งตามตามคลินิกต่าง ๆ ซึ่งบางรายไม่สามารถยุติการตั้งท้องได้ นอกจากนี้การตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม มีสาเหตุจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ในวัยศึกษาเล่าเรียน โดยอาจมีสาเหตุมาจากการถูกข่มขืนหรือตั้งท้องกับเพื่อนชาย การแอบมีเพศสัมพันธ์โดยขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวทั้งหญิงและชาย ทำให้ผู้ชายขาดความรับผิดชอบต่อที่ตั้งครรภ์ของหญิงคนรัก โดยอ้างว่าไม่พร้อมมีลูกบอกให้ผู้หญิงไปเอาเด็กทารกออก ซึ่งผู้หญิงบางรายไปทำการยุติการตั้งครรภ์แต่ทำไม่สำเร็จ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง อีกทั้งอายุครรภ์ของเด็กทารกโต จึงต้องแอบซ่อนปกปิดครรภ์ไม่ให้ครอบครัวรับรู้ และปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ สภาพทางเศรษฐกิจที่ ผู้หญิงยังต้องพึ่งพิงสามี หรือไม่มีรายได้เพียงพอที่แบกรับภาระเลี้ยงลูกได้เองเพียงลำพัง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้ผู้หญิงตัดสินใจทำแท้งหรือทิ้งเด็กทารกได้/ยกบุตรให้ ดังเช่นกรณี

เด็กหญิงอายุเพียง 12 ปี ตั้งท้องเพราะถูกพ่อเลี้ยงข่มขืน ไม่กล้าบอกให้ใครรู้ว่าท้อง เพราะไม่อยากบอกให้แม่มีปัญหากับพ่อเลี้ยง จึงต้องยกลูกให้บ้านพักฉุกเฉินรับผิดชอบ

อีกกรณีหนึ่งที่สร้างความสะเทือนให้แก่ผู้ศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติงานในบ้านพักฉุกเฉินของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ คือ ผู้หญิงคนหนึ่งอายุ 28 ปี ถูกผู้ชาย 5 คนฉุดเข้าโพรงหน้าต่างขณะเดินทางกลับบ้านหลังจากเลิกงานและรุมโทรม โดยในขณะนั้นสามีเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ขาดการติดต่อครอบครัว เธอจึงเดินทางเข้ามาหาสามี แต่สามีมีภรรยาใหม่ เธอถูกสามีขู่ไล่ให้ไปท้องกับใครมา จนกลุ้มใจรู้สึกเครียดมาก รู้แต่ว่าไม่มีปัญญาจะเลี้ยงลูกอีก 3 คนที่บ้านและในห้องอีกหนึ่งคน จึงตัดสินใจพยายามฆ่าตัวตาย โดนการกินยาและกระโดดตึกหลายครั้ง ทั้ง ๆ ที่กำลังตั้งครรภ์ 6 เดือน

จากสภาพปัญหาทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นผู้ศึกษาสนใจศึกษาว่า เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีการแท้ง การทิ้งลูก สืบหนังสือพิมพ์มักรายงานข่าวด้วยการเสนอเนื้อหาและภาพของผู้หญิงในลักษณะของการ “ผลิตซ้ำ” การตัดสินใจว่าเป็นความผิดของผู้หญิง ทั้งที่ผู้หญิงเหล่านั้นอาจมีความจำเป็นและถูกกดดันจากปัญหารอบด้าน การนำเสนอข่าวเช่นนี้จึงเป็นการสร้างภาพตัวแทนและวาทกรรมสำหรับผู้หญิง ที่ทำให้เกิดอคติและตีตราผู้หญิงโดยการกล่าวหาผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียว ว่าเป็น “ผู้หญิงไม่ดี” หากสื่อและสังคมได้ฟังเสียงสะท้อนจากประสบการณ์จริงของผู้หญิงที่ต้องทิ้งลูก การตัดสินใจต่อภาวะกดดันต่าง ๆ รอบข้าง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นของผู้หญิง จนนำมาสู่

การทำแท้ง การทิ้งลูก การฆ่าเด็ก กับภาพตัวแทนที่สื่อผลิตขึ้นและให้ความหมายจากการรายงานข่าวนั้นแตกต่างกับความเป็นจริงอย่างไร โดยการใช้เสียงของผู้หญิงที่เป็นกรณีศึกษาสื่อให้สังคมได้รับรู้และเข้าใจ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงต้นตอของปัญหาอันจะนำไปสู่การแก้ไขต่อไปในอนาคต

มูลเหตุจูงใจในการวิจัย

1. จากประสบการณ์ทำงานที่บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ที่ช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาท้องไม่พร้อมด้วยสาเหตุจากสามีทอดทิ้ง ไม่รับผิดชอบ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้หญิงที่ประสบปัญหาจะต่อสู้กับปัญหาการท้องไม่พร้อมเพียงผู้เดียว และในจำนวนที่มาขอรับความช่วยเหลือ เกือบร้อยละ 80 ได้พยายามทำแท้ง แต่ทำไม่สำเร็จ จึงเข้ามาพักพิงเพื่อรอคลอด ขอคำปรึกษาจากนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ผู้หญิงมีทางเลือกในการช่วยเหลือเด็กทารกที่กำลังจะเกิดมากขึ้น การสู้ปัญหาแต่เพียงโดดเดี่ยว สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจหญิงชาย ที่ส่งผลให้ผู้หญิงต้องรับผิดชอบในฐานะ “การเป็นแม่”

2. สังคมไทยยังวางกรอบสถาบันครอบครัวประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ผู้หญิงที่ประสบปัญหาท้องไม่พร้อม ต้องรับผิดชอบตนเองและลูก จึงแอบไปทำแท้งเถื่อน แต่ทำแท้งไม่สำเร็จรอคลอดที่โรงพยาบาลแล้วทอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาล หรือทิ้งตามสาธารณะต่าง ๆ ปิดบังครอบครัวกลัวสังคมประณามว่าท้องไม่มีพ่อ ผู้หญิงจึงตัดสินใจหาทางออกด้วยตนเอง ดังข่าวที่ปรากฏการณ์ตามหนังสือพิมพ์ สังคมยังขาดความเข้าใจว่าทำไมผู้หญิงจึงตัดสินใจเช่นนั้น ซึ่งไม่มีใครค้นหาคำตอบที่แท้จริงได้เลย ผู้หญิงมีปัญหาหรือความจำเป็นอย่างไรในการตัดสินใจเช่นนั้น

3. ปรากฏการณ์ทางสังคมที่หนังสือพิมพ์นำเสนอในประเด็นภาพเด็กทารกที่ถูกทิ้งถูกฆ่า การทำแท้งเถื่อน หรือทำร้ายร่างกายเด็กทารก ผู้ที่ถูกประณาม ถูกตีตราอยู่ฝ่ายเดียวนั้นคือผู้หญิง ว่าเป็นแม่ใจยักษ์ แม่ใจมาร แม่ทมิฬ โดยที่ไม่มีใครตั้งคำถามกับอีกฝ่ายหนึ่ง นั่นคือ ผู้ชาย สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย

จากเหตุผลทั้ง 3 ประการนี้ จึงนำมาสู่การศึกษาเรื่อง “ฉันไม่ใช่แม่ใจยักษ์ เสียงสะท้อนของผู้หญิงในบ้านพักฉุกเฉิน” ในประเด็นที่ว่าทำไมสื่อจึงนำเสนอภาพผู้หญิงที่ทิ้งลูก ฆ่าลูกตนเองว่าเป็น “แม่ใจยักษ์” ทันทิ โดยไม่คิดว่าอะไรเป็นสาเหตุ หรือต้นเหตุของปัญหาเหล่านี้ และไม่เข้าใจว่าผู้หญิงจะรู้สึกสับสน ไร้ทางเลือก จึงได้ตัดสินใจชั่ววูบ ไม่ทันได้คิดว่ากระทำไปนั้นเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรมจรรยา ผิดกฎหมายเป็นความผิดทางอาญา ดังนั้นผู้ศึกษาต้องการ เปิดสังคม เปิดเสียง เปิดพื้นที่ให้ “ผู้หญิง” ที่ประสบปัญหาเหล่านี้ พร้อมทั้งให้สังคมไทยคิดใหม่ มองใหม่ อย่างเข้าใจ

ว่า ผู้หญิงเหล่านี้ แท้จริงแล้วถูกกดขี่ให้ตกอยู่ภายในกรอบสังคมอำนาจของชายเป็นใหญ่ และ ถูกตอกย้ำ ซ้ำเติมอยู่บ่อย ๆ จนคิดว่าเป็นความจริง อีกทั้งสังคมต้องหันกลับมาให้ความช่วยเหลือ ผู้หญิงเหล่านี้ให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยองค์การภาค รัฐต้องยื่นมือเข้ามาช่วยทันที มิใช่ปล่อยปละละเลย ทำให้เกิดปัญหาสังคมที่เรื้อรังต่อไปไม่ที่จบสิ้น

โจทย์ในการวิจัย

1. ผู้หญิงมีปฏิกิริยาตอบโต้ (Reaction) กับภาพตัวแทนที่สื่อนำเสนอข่าวการทิ้งลูก อย่างไร
2. ผู้หญิงให้ความหมายหรือตีความหมายใหม่ต่อวาทกรรมข่าวการทิ้งลูกอย่างไร
3. ผู้หญิงมีข้อเสนอต่อสื่อในการนำเสนอวาทกรรมข่าวการทิ้งลูกอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้ความหมายต่อรายงานข่าว “แม่ใจยักษ์” โดยผ่านประสบการณ์ ของตัวผู้หญิงเอง
2. เพื่อศึกษาปฏิกิริยาตอบโต้ (Reaction) ของผู้หญิงที่สื่อนำเสนอภาพตัวแทนของ ผู้หญิงที่ทิ้งลูก
3. เพื่อศึกษาการตีความหมายที่สื่อสร้างขึ้นจากเสียงของผู้หญิง

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ฉันไม่ใช่แม่ใจยักษ์ เสียงสะท้อนของผู้หญิงในบ้านพักฉุกเฉิน” ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากผู้หญิงที่ประสบปัญหาท้องไม่พร้อมและเข้ามาขอความช่วยเหลือในบ้านพัก ฉุกเฉิน จำนวน 22 ราย โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้หญิงที่คลอดลูกแล้ว 6 ราย
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้หญิงที่กำลังตั้งครรภ์ 8 ราย
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้หญิงที่ยกลูกหรือฝากเลี้ยง 6 ราย
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้หญิงที่ถูกนำเสนอเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ 2 ราย

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลที่น่าเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กทารกถูกทิ้ง พบศพเด็กทารก และข้อความเกี่ยวกับเรื่อง “แม่ใจยักษ์” ผ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการศึกษา

2. ศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ผู้หญิงที่ผ่านประสบการณ์ท้องไม่พร้อม จำนวน 22 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้หญิง 4 กลุ่ม คือกลุ่มผู้หญิงที่ตั้งครรภ์และคลอดลูกแล้วจำนวน 6 ราย กลุ่มผู้หญิงที่กำลังตั้งครรภ์ 8 ราย กลุ่มผู้หญิงที่ยกลูกหรือฝากเลี้ยง 6 ราย และกลุ่มผู้หญิงซึ่งถูกนำเสนอเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ 2 ราย โดยจำนวนกรณีศึกษา 21 ราย เป็นผู้เข้ามาขอความช่วยเหลือที่บ้านพักฉุกเฉิน ส่วนอีก 1 รายเป็นผู้ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิเพื่อนหญิง โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดที่เน้นการบอกเล่าประวัติและประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาท้องไม่พร้อม วิธีการแก้ปัญหา สภาพแวดล้อมในขณะที่เผชิญปัญหา ความรู้สึกที่มีต่อการนำเสนอข่าว การทิ้งลูก การถูกเสนอว่าเป็น “แม่ใจยักษ์” ในหนังสือพิมพ์ โดยศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดสตรีนิยม (Feminism Theories)
2. แนวคิดภาพตัวแทน (Representation Theories)

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. แม่ใจยักษ์ หมายถึง ผู้หญิงที่เสนอในหนังสือพิมพ์ เมื่อมีข่าวการทำแท้ง การทิ้งเด็ก การฆ่าเด็ก เป็นภาพตัวแทนที่สื่อมักนำเสนอจนเป็นความคุ้นเคยในสังคม

2. เสียงต่อรอง หมายถึง เสียงของผู้หญิงที่เป็นกรณีศึกษา ในงานวิจัยนี้หมายถึงเสียงตอบโต้จากประสบการณ์จริงของผู้หญิงที่ประสบปัญหาท้องไม่พร้อม ผู้หญิงที่คลอดลูกและเลี้ยงลูกเอง และผู้หญิงที่ถูกนำเสนอเป็นข่าว

3. ภาพตัวแทน (Representation) หมายถึง การให้ความหมายหรือคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการครอบงำทางอำนาจ และอุดมการณ์ในสังคมและวัฒนธรรม ในงานวิจัยนี้หมายถึงภาพตัวแทนของแม่ที่ทิ้งเด็กทารก ฆ่าเด็กทารก ที่ปรากฏในสื่อหนังสือพิมพ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้สังคมเข้าใจผู้หญิงที่ประสบปัญหาท้องไม่พร้อม การทำแท้ง การทิ้งลูก มากขึ้น
2. เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการด้านสตรีนิยม ที่ใช้ประสบการณ์และเสียงของผู้หญิงเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหาท้องไม่พร้อมอย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้สื่อได้เห็นข้อมูลที่แท้จริงในเชิงลึกของผู้หญิงที่ประสบปัญหา และนำเสนอข่าวด้วยความเข้าใจและมีคุณค่าต่อผู้หญิง